

MGR. ONDŘEJ RAK: OKOLNOSTI A DŮSLEDKY LIKVIDACE HISTORICKÉHO MĚSTA MOST RIGORÓZNÍ PRÁCE

Zvolené téma je pro naši vědní disciplínu mimořádně zajímavé. Likvidace města Most v jeho podobě vzniklé kontinuálním vývojem od středověku a jeho nahrazení městem novým vystavilo obyvatelstvo mimořádné situaci hodné pozornosti řady věd. Kolega Rak si předsevzal úkol kulturologické syntézy tohoto široce mezioborového tématu na ploše, která je nutně omezena funkcí i rozsahem. Logicky narazil na četné limity poznání dané disproporcí zájmu jednotlivých disciplín i účelovou manipulací. Jádrem jeho výzkumu se tak logicky staly výpovědi pamětníků, pro něž byla likvidace starého Mostu a nucený transfer do Mostu nového žitou životní realitou. V tom vidím jeden z podstatných rozměrů hodnocení práce. Pro autora je naopak onou žitou životní realitou nový Most a jeho rekonstrukce minulých dějů a jejich dopadů má také charakter rekonstrukce osobní prehistorie. Dává to práci přitažlivý energetický náboj, ovšem tato osobní zainteresovanost zároveň zatěžuje nutnou badatelskou kázeň. Tím spíše je třeba ocenit, že jejím požadavkům kolega Rak plně dostal.

Práci logicky otevírá stručný přehled dějin Mostu. Z jeho osudů pak akcentuje zlomové body: katastrofu roku 1895, rozhodnutí vlády ČSSR o likvidaci Mostu v roce 1962 a reálnou likvidaci v letech 1964 – 1982. Vstupní expozici a analýzu pak doplňuje podrobnějším zpracováním osudů vybraných mosteckých památek, přičemž největší pozornost věnuje přirozeně děkanskému kostelu Nanebevzetí P. Marie. Za velmi cenný moment práce pokládám kapitolku, v níž bez obšírnějšího výkladu

provádí jednoduché ekonomické vyhodnocení ztrát a zisků likvidace starého Mostu a vytvořil si tak velice působivý pendant analýzám ztrát nemateriálních. Zvláštní pozornost si při hodnocení práce zaslouhuje aplikace metody strukturální analýzy na dopady likvidace starého Mostu. Jí zjištěný málo funkční systém města Mostu pak analyzuje v jeho sociokulturních determinantách. Pozornost věnuje zejména marginalizaci obyvatel a kolektivnímu bydlení.

Dalším z přínosů práce, které musím i v rámci stručného posudku konstatovat, je srovnávací analýza s řešením analogické situace v jižním Limbursku a v saském regionu Bautzen. Tím si autor otevírá cestu k další podstatné složce své práce, k analýze možností řešení. Jeho analýza rekultivace je rovněž plna cenných postřehů. Stranou pozornosti nezůstal ani v mnohém modelový případ Horního Jiřetína. Svá zjištění autor rozšířil a prohloubil terénní empirickou sondou a analýzou zdravotních dopadů ekologické situace na Mostecku. Velmi cenný je ale především výzkum psychologických dopadů likvidace starého Mostu, provedený s použitím osobnostního inventáře NEO-PI-R. Pro své vřazení posttraumatické stresové poruchy mezi možné důsledky likvidace historického města Most tak získal přesvědčivé doklady.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako úspěšné komplexní zmapování dopadů likvidace Mostu na jeho obyvatele a jejich dlouhodobých důsledků. Sugestivní interpretaci města Mostu jako místa katastrof autor vhodně spojil s dobře připravenými a provedenými empirickými šetřeními a korektním zpracováním jejich výsledků. Rigorózní práci kolegy Mgr. Ondřeje Raka *Okolnosti a důsledky likvidace historického města Most* proto **plně doporučuji k obhajobě.**

V Praze 30. 4. 2009

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.